

SEANCES DU SAMEDI 22 DECEMBRE 1984
VERGADERINGEN VAN ZATERDAG 22 DECEMBER 1984ASSEMBLEE
PLENAIRE VERGADERINGSEANCE DU SOIR
AVONDVERGADERING

SOMMAIRE:

REVISION DE L'ARTICLE 56BIS DE LA CONSTITUTION:

Discussion générale. — *Orateurs*: MM. Weckx, rapporteur, Goossens, Mme Herman-Michielsens, MM. Lepaffe, Van In, Van Roye, Van der Elst, Wyninckx, p. 1126.

PROJETS DE LOI (Vote):

Projets de loi accordant la naturalisation, p. 1131.

Projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1983, p. 1131.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. DE BAERE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE, DEVELOPPEE LE 10 DECEMBRE 1984:

Page 1132.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. PAQUE AU PREMIER MINISTRE, DEVELOPPEE LE 10 DECEMBRE 1984:

Page 1133.

VOTE SUR L'ORDRE DU JOUR PUR ET SIMPLE DEPOSE EN CONCLUSION DE L'INTERPELLATION DE M. PECRIAUX AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES, DEVELOPPEE LE 10 DECEMBRE 1984:

Page 1133.

INHOUDSOPGAVE:

HERZIENING VAN ARTIKEL 56BIS VAN DE GRONDWET:

Algemene bespreking. — *Sprekers*: de heren Weckx, rapporteur, Goossens, mevrouw Herman-Michielsens, de heren Lepaffe, Van In, Van Roye, Van der Elst, Wyninckx, blz. 1126.

ONTWERPEN VAN WET (Stemming):

Ontwerpen van wet tot verlening van de naturalisatie, blz. 1131.

Ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1983, blz. 1131.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 10 DECEMBER 1984 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER DE BAERE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT:

Bladzijde 1132.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 10 DECEMBER 1984 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER PAQUE TOT DE EERSTE MINISTER:

Bladzijde 1133.

STEMMING OVER DE EENVOUDIGE MOTIE INGEDIEND TOT BESLUIT VAN DE OP 10 DECEMBER 1984 GEHOUDEN INTERPELLATIE VAN DE HEER PECRIAUX TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN:

Bladzijde 1133.

VŒUX:

Orateurs: M. le Président, M. Van der Elst, p. 1134.

REVISION DE L'ARTICLE 56BIS DE LA CONSTITUTION (Vote):

Orateur: M. Trussart, p. 1135.

Justifications de vote: *Orateurs*: MM. de Bondt, Lagae, p. 1135.

WENSEN:

Sprekers: De Voorzitter, de heer Van der Elst, blz. 1134.

HERZIENING VAN ARTIKEL 56BIS VAN DE GRONDWET (Stemming):

Spreker: de heer Trussart, blz. 1135.

Stemverklaringen: *Sprekers*: de heren De Bondt, Lagae, blz. 1135.

PRESIDENCE DE M. LEEMANS, PRESIDENT
VOORZITTERSCHAP VAN DE HEER LEEMANS, VOORZITTER

Le procès-verbal de la dernière séance est déposé sur le bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

La séance est ouverte à 19 h 25 m.
De vergadering wordt geopend te 19 u. 25 m.

REVISION DE LA CONSTITUTION
REVISION DE L'ARTICLE 56bis DE LA CONSTITUTION

Discussion

HERZIENING VAN DE GRONDWET
HERZIENING VAN ARTIKEL 56bis VAN DE GRONDWET

Beraadslaging

M. le Président. — Nous abordons la discussion de la révision de l'article 56bis de la Constitution.

Wij vatten de behandeling aan van de herziening van artikel 56bis van de Grondwet.

Voici le texte proposé par la commission:

Article unique. L'article 56bis de la Constitution est abrogé.

Enig artikel. Artikel 56bis van de Grondwet wordt opgeheven.

Het woord is aan de rapporteur.

De heer Weckx, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, artikel 56bis van de Grondwet is sedert 1954 — dat is dertig jaar geleden — het voorwerp geweest van diverse besprekingen, hoofdzakelijk in de Senaat, maar ook in de Kamer. Misschien is het goed er even aan te herinneren dat dit artikel maar in 1893 in onze Grondwet tot stand is gekomen en dat het reeds werd gewijzigd in 1921. Terzelfder tijd voegde men artikel 56ter betreffende de provinciale senatoren in.

In de legislaturen 1954-1958 en 1959-1960 werd dit artikel telkens voor herziening vatbaar verklaard.

Gaan wij de vroegere verslagen na, dan stellen wij vast dat de bedoeling van de preconstituante op dat ogenblik was: het aantal categorieën van verkiesbaarheid te hergroeperen en te beperken.

Vanaf 1965 wijzigde echter deze bedoeling. Wij stellen vast dat de diverse verklaringen in verband met de herziening van dit artikel een dubbele strekking hadden: de opheffing en terzelfder tijd de inschrijving in de Grondwet van de kwalificatievereisten voor de provinciaal te verkiezen senatoren en de nationaal gecoöpteerde senatoren.

In 1967 wijzigde de Senaat in openbare vergadering artikel 56bis. Het aantal voorwaarden werd tot zes categorieën teruggebracht. De op dat ogenblik nog bestaande 21 categorieën werden verminderd tot zes, en zij golden enkel voor de niet rechtstreeks verkozen senatoren.

Tijdens het debat in 1967 in deze Senaat gingen in openbare vergadering reeds stemmen op voor de afschaffing van artikel 56bis. In 1968 werd het voorstel behandeld door de Kamer van volksvertegenwoordigers. Deze volgde de zienswijze van de Senaat niet. Inderdaad, de Kamercommissie heeft in 1968 eenparig de schrapping van artikel 56bis aangenomen.

In 1970 keurden de 202 aanwezige leden in de Kamer unaniem de afschaffing van artikel 56bis goed. De Senaatscommissie boog zich dan opnieuw over dit probleem en maakte een tekst op die volledig afweek van deze van de Kamer en die opnieuw, zoals vroeger, kwalificatievereisten oplegde aan de niet rechtstreeks gekozen senatoren.

Wegens de ontbinding van het Parlement kon de Senaat zich nochtans in openbare vergadering niet uitspreken over deze unaniem goedgekeurde tekst van de Senaatscommissie voor de herziening van de Grondwet.

Dan volgden nog diverse verklaringen tot herziening van artikel 56bis; de jongste dateert van 6 oktober 1981.

Naar aanleiding van deze verklaring tot herziening heeft uw commissie zich tijdens haar vergadering van 25 oktober 1984 over een voorstel gebogen dat werd ingediend door de fractieleiders van zes politieke groepen uit de Senaat, waarbij artikel 56bis van de Grondwet wordt opgeheven.

Ik heb in het geschreven verslag getracht de diverse interventies in de commissie zo goed mogelijk weer te geven. In het kort kan ik de verschillende standpunten resumeren in drie belangrijke strekkingen.

De eerste opvatting werd verdedigd door de hoofdindieners van het voorstel, die zegde dat het voorstel de weglatingsbepaling inhoudt, hoewel in de verklaring tot herziening van de Grondwet de schrapping niet uitdrukkelijk is vermeld. De hoofdindieners wenste daar twee belangrijke elementen aan toe te voegen. Hij zegde dat uit het weglaten van het bepaalde in artikel 56bis niet mag worden afgeleid dat in het kader van de herziening van het bicameralisme geen mogelijkheid meer zou bestaan om nieuwe voorwaarden in de Grondwet in te schrijven die worden vereist om senator te worden.

Vervolgens voegde hij er namens zijn fractie aan toe dat het evident is dat het bepaalde in artikel 56bis totaal is achterhaald, maar dat het ook evident is dat aan de weglating van artikel 56bis geen retro-actieve uitwerking kan worden gegeven, meer bepaald het eventueel heropenen van een dossier dat onlangs in de commissie voor het onderzoek van geloofsbrieven werd besproken.

Een meerderheid van commissieleden was echter van oordeel dat enerzijds, artikel 56bis achterhaald is en dat anderzijds, de weglating geen uitstaans kan hebben met een bepaald concreet geval. Het weglaten van artikel 56bis kan dus alleen voor de toekomst gelden.

Andere commissieleden oordeelden — en dat is dan de tweede opvatting — dat de verklaring van de wetgever tot herziening van artikel 56bis van de Grondwet niet beoogt het toilet te maken van de Grondwet, maar wel de Grondwet te wijzigen met het oog op de hervorming van de Senaat, waarvoor een reeks van grondwetsartikelen trouwens voor herziening vatbaar werden verklaard. Volgens deze leden wijst het bestaan van artikel 56bis, en niet de inhoud ervan, er duidelijk op dat men heeft willen vermijden dat de Senaat een duplicaat zou zijn van de Kamer van volksvertegenwoordigers. Wegens zijn eigen samenstelling heeft de Senaat dan ook een eigen functie. Artikel 56bis wordt volgens deze leden dan ook gerechtvaardigd door het bestaan zelf van het bicameralisme.

Twee leden van de commissie wezen er namens hun fractie op — en dat is dan de derde opvatting — dat zij het voorstel niet hebben willen ondersteunen. Zij achtten het verkeerd overhaast te werk te gaan en het artikel te herzien met het oog op een concreet geval. Volgens deze leden moet de eventuele weglating van artikel 56bis in zijn context worden geplaatst, namelijk deze van de herziening van de samenstelling en de verkiezingswijze van de Senaat en van de differentiatie in de samenstelling en de werking van de beide Kamers. Zij beweerden dat men het artikel niet meer kan herzien wanneer men het thans afschaft, vermits het op dat ogenblik definitief uit de Grondwet zal zijn verdwenen.

Er wordt tenslotte door enkele commissieleden aan herinnerd dat artikel 56bis nu toch al sedert meer dan dertig jaar, bij diverse verklaringen tot herziening van de Grondwet, ter sprake is gekomen.

Een lid heeft ook nog verklaard het eens te zijn met het voorstel tot weglating, maar voegt eraan toe dat de weglating niet kan beletten dat later andere voorwaarden zouden worden voorgeschreven om lid van de Senaat te worden.

Tot besluit kan ik zeggen dat het voorstel tot weglating of schrapping van artikel 56bis met veertien tegen drie stemmen werd aangenomen. Het verslag werd goedgekeurd met eenparigheid van de twaalf aanwezige leden en ik mag de Senaat er dan ook toe uitnodigen de commissie in haar visie te volgen. (*Applaus op talrijke banken.*)

De Voorzitter. — Er is geen minister aanwezig om de rapporteur te danken. Dan doet de Voorzitter het maar.

La parole est à M. Goossens.

M. Goossens. — Monsieur le Président, l'article 56bis dont nous discutons aujourd'hui est l'expression d'un héritage très ancien. Lorsque, en 1831, le Congrès national a adopté le principe de l'existence de deux Chambres, il a essayé de trouver les moyens de différencier celles-ci. Son choix s'est porté sur les différences dans l'éligibilité, étant entendu, par ailleurs, que les Chambres procéderaient d'un même corps électoral de façon à avoir la même représentativité.

Ces différences dans l'éligibilité portaient essentiellement sur l'âge, d'une part — 25 et 40 ans respectivement, les choses n'ont pas changé — et l'exigence d'un cens d'éligibilité pour les sénateurs, d'autre part. Ce cens était extrêmement élevé, ce qui explique que le Sénat, au XIXe siècle, était une assemblée très aristocratique: seuls les membres de la

haute bourgeoisie et de la noblesse terrienne, encore nombreuse en Belgique à cette époque, pouvaient prétendre à en faire partie.

Lors de la première révision de la Constitution, celle de 1892-1893, on s'attacha à démocratiser le Sénat. Le premier élément de démocratisation fut l'introduction de deux innovations.

D'une part, le cens d'éligibilité — fixé en florins, monnaie légale au moment de l'entrée en vigueur de la Constitution en 1831 — fut converti en francs. Le franc belge ayant été créé par la loi monétaire de 1832, il fallait attendre une révision de la Constitution pour l'inclure dans le texte de celle-ci. A l'occasion de cette conversion de florins en francs belges, le cens d'éligibilité fut pratiquement réduit de moitié. Cette mesure rendait le Sénat politiquement et socialement plus accessible.

D'autre part, on introduisit une nouvelle catégorie de sénateurs, les sénateurs provinciaux, dispensés du cens d'éligibilité. Le constituant de l'époque estima, en effet, que le choix de ces sénateurs par d'autres élus — les conseillers provinciaux — était une garantie suffisante de la valeur sélective de leur désignation sans qu'il fût besoin de prévoir une condition particulière d'éligibilité autre que l'âge.

En 1921, lors de la seconde révision, on poursuivit la démocratisation du Sénat. Sans entrer dans les détails, deux éléments sont à souligner: l'introduction de la catégorie des sénateurs cooptés, dispensés, eux aussi, pour les mêmes motifs que les sénateurs provinciaux, de toute condition particulière d'éligibilité autre que l'âge, et le remplacement, pour les «élus directs», du cens d'éligibilité par l'appartenance à une des vingt et une catégories prévues à l'article 56bis.

Ces catégories avaient pour but d'opérer une sélection de manière à ce que les membres du Sénat choisis par les citoyens possèdent la compétence, l'expérience ou une certaine aisance. L'analyse des vingt et une catégories de l'article 56bis montre la réalité de ces facteurs. L'expérience devait être attestée par l'exercice de fonctions importantes, publiques ou socio-économiques; la compétence devait résulter de la possession de diplômes d'enseignement supérieur et, l'aisance de revenus de travail ou de la propriété: c'était, en quelque sorte, la survivance du cens d'éligibilité de 1831.

Les rédacteurs de l'article 56bis ont toujours été conscients de deux écueils: ou bien, on risquait d'établir des catégories trop étroites et l'on réduisait alors excessivement le choix de l'électeur, ou bien elles étaient trop larges et, dès lors, inefficaces. Lors de l'adoption de l'article 56bis, une partie de l'opinion a eu le sentiment que les catégories étaient trop larges. Un humoriste avait même proposé la création d'une vingt-deuxième catégorie, composée de ceux qui, par hasard, ne feraient pas partie d'une des vingt et une précédentes. (*Sourires.*)

L'évolution qui s'est produite a élargi encore ces catégories. En effet, les diplômes d'enseignement universitaire sont devenus plus nombreux et le taux de l'impôt requis n'ayant jamais été révisé, le montant de 3 000 francs est devenu dérisoire. Il était devenu d'opinion courante que la treizième catégorie du 56bis n'était plus du tout sélective et que tout le monde pouvait en faire partie. Cet avis était quelque peu excessif, puisque nous avons eu à connaître d'un cas de ce genre, exceptionnel assurément et même, on peut le dire, aberrant.

En 1949, alors que j'effectuais une étude sur le Sénat et que je demandais à M. Humblet, greffier à l'époque, combien de candidats élus directs se prévalaient de l'une ou l'autre catégorie, je fus étonné de constater que très peu d'entre eux font référence à cette treizième catégorie. L'explication est simple: Tous ceux qui peuvent évoquer une autre catégorie la choisissent, étant donné que la treizième n'est pas spécialement valorisante.

Comme l'a rappelé M. le rapporteur tout à l'heure, lorsqu'on a cherché à réviser la Constitution après la dernière guerre, il a fallu procéder à une série de déclarations successives: celles de 1954, 1958, 1965 et 1968. Le Sénat et la Chambre se sont trouvés chaque fois devant le problème posé par la révision du 56bis. Comme l'a rapporté, M. Weckx tout à l'heure, les commissions des deux assemblées ont pris option sur la question, mais elles l'ont fait dans un sens opposé.

La commission de la Chambre a voté la suppression du 56bis, ce que nous voulons faire aujourd'hui; de son côté, la commission du Sénat a tendu à restreindre le nombre des catégories à six puis à huit et, chose plus significative, elle a estimé qu'il fallait les imposer non plus aux élus directs, mais bien aux élus indirects, c'est-à-dire aux provinciaux et aux cooptés. Il s'agissait là d'une modification de la philosophie du système de 1921, lequel entendait faire obstacle au libre choix de l'électeur direct et faisait confiance aux conseils provinciaux et au Sénat lui-même pour le choix des sénateurs qu'il leur incombait de désigner.

Le Sénat, dans la résolution de commission dont il vient d'être question, voulait placer l'obstacle au niveau des provinciaux et des cooptés pour obtenir, estimait-il, des garanties de compétence et d'expérience — il n'était plus question d'aisance — dans le chef de ceux-ci. L'optique était donc quelque peu différent de celle de 1921.

Quoi qu'il en soit, les votes contradictoires des deux assemblées ont fait que cet article a subsisté jusqu'à nos jours, si bien que la révision ait été réintroduite dans les déclarations de 1978 et de 1981, avec une différence toutefois qu'il ne s'agit plus seulement du 56bis mais de l'ensemble des articles constitutifs du Sénat, ce qui donne à la révision une tout autre portée.

Normalement, nous aurions dû décider de tout en même temps, mais, vous le savez, la révision du Sénat traîne en longueur.

On a, dans ces conditions, estimé qu'il était temps de se débarrasser de cette disposition dépassée et, en particulier, du 13e, dont personne ne veut plus car il est devenu tout à fait anachronique, en ce sens qu'il restitue une catégorie censitaire qui n'est plus du tout en harmonie avec les principes politiques qui nous inspirent aujourd'hui. Il est, en outre, pratiquement sans efficacité sélective et quand il joue il risque de jouer à faux. Nous avons donc raison de vouloir le supprimer; on aurait peut-être dû le faire plus tôt.

Par cette abrogation, nous reconnaissons la pleine capacité de l'électeur de choisir comme il l'entend les candidats à l'élection directe.

M. Weckx a dit tout à l'heure qu'on s'était posé la question de savoir ce qui arriverait demain. Il est évident que si nous supprimons le 56bis au cours de cette révision, nous ne pourrions plus revenir en arrière et le rétablir puisque nous aurons épuisé notre pouvoir de révision.

Lorsque les membres des Chambres — au cours de la prochaine législature — et, personnellement, je n'en serai plus, auront à se poser le problème du Sénat dans son ensemble, ils auront la liberté de définir comme ils le désirent les conditions requises pour être sénateur. Cela se fera alors dans une perspective globale, sur la base d'un ensemble d'éléments interférents, le sort de chaque élément constitutif du statut du futur Sénat devant être réglé en fonction de ce qui sera décidé pour les autres.

Le problème sera totalement différent de celui qui s'est posé en 1921 et il se posera aussi en des termes tout à fait différents de ceux que nous connaissons aujourd'hui. Je pense que, même dans cette perspective, il ne viendra à l'idée de personne de rétablir le 13e et la condition censitaire; ce seront d'autres facteurs qui seront pris en considération.

Il faudra établir un équilibre entre plusieurs exigences, en particulier entre celles qui tiennent au choix de l'électeur et celles qu'il convient de poser quant aux qualifications des sénateurs de façon à rendre les deux Chambres différentes l'une de l'autre. Encore faut-il être conscient de ce que la différence entre les assemblées ne peut tenir uniquement à des conditions d'éligibilité ou d'électorat, mais de ce qu'elle est liée à une série d'autres facteurs tels que l'organisation interne, le mode de travail, le règlement de procédure, les attributions, etc.

La difficulté est de trouver un système suffisamment sélectif pour déterminer les qualités et les qualifications professionnelles des intéressés, sans toutefois établir de discrimination sociale, ce qui constituerait un pas en arrière. C'est un problème que les assemblées de demain auront à résoudre. Il est prématuré de se prononcer à cet égard.

Une observation cependant: il faut éviter de tomber dans un excès de rigueur. Il est assurément souhaitable de faire des deux Chambres des assemblées différentes pour éviter des doubles emplois, mais il ne faut pas pour autant tomber dans le travers élitiste. Tous les hommes de bonne volonté doivent trouver place dans les institutions. Les personnalités brillantes et hautement qualifiées sont, certes, nécessaires, mais elles seraient inefficaces si elles n'étaient pas assistées par d'autres, plus modestes, qui travaillent dans l'ombre.

Il faut rendre à chacun la part qui lui revient. L'histoire — l'histoire romaine notamment — nous donne beaucoup de leçons d'humilité. Comme le rappelait Clémenceau, ce ne sont pas les aigles qui ont sauvé la Capitole. (*Applaudissements sur de nombreux bancs.*)

De Voorzitter. — Dames en heren, nu wij een probleem behandelen waarbij de aanwezigheid van de regering niet is vereist, herinner ik u eraan dat wordt verwacht dat iedereen zich houdt aan zijn spreektijd.

Het woord is aan mevrouw Herman.

Mevrouw Herman-Michielsens. — Mijnheer de Voorzitter, wellicht zal ik nog onder de mij voorbehouden spreektijd blijven. Ik kan zeer kort gaan.

Wij zijn hier samen om artikel 56bis van de Grondwet te wijzigen. Dat vergt geen zwaar grondwettelijk debat. Wel moeten wij onszelf ervan beschuldigen te hebben gedacht dat wij door nalatigheid en door slordigheid, automatisch waren overgegaan tot de democratisering van de Senaat.

Door de voorwaarden gesteld in artikel 56bis, sinds 1921 in de Grondwet opgenomen, meende men dat de Senaat, althans wat de rechtstreeks verkozen senatoren betreft, een soort van elitegroep zou worden. Kon tot senator worden verkozen onder meer iemand die doceert aan een universiteit, iemand die een universitair diploma heeft, een gewezen minister enz., en tenslotte, iemand die 3 000 frank belasting per jaar betaalt.

Aangezien men bij de aanpassing van Jit artikel nooit rekening heeft gehouden met de ontwaarding van de munt, is de democratisering stilaan een feit geworden. Wij dachten dat iedereen, maar dan ook iedereen, onder die laatste voorwaarde viel en dat wij ons dus, wat de rest van de voorwaarden betreft, geen zorgen hoefden te maken, want dat zij evengoed niet in de Grondwet hadden kunnen staan en dat Kamer en Senaat, behalve de verschillende voorwaarden inzake minimumleeftijd, er eigenlijk hetzelfde uitzien. Alleen wordt een rechtstreeks gekozen senator gekozen door ongeveer 40 000 kiezers tegenover ongeveer 20 000 voor een Kamerlid.

Hoewel wij meenden dat de witte raaf niet bestond, is ze nu toch opgedoken. Aangezien de voorwaarden op het ogenblik van de laatste verkiezingen, in 1981, vervuld moesten zijn, kunnen wij de Grondwet niet met terugwerking wijzigen en artikel 56bis schrappen. Op die manier bieden wij geen oplossing voor een geval dat drie jaar oud is.

Het is de bedoeling vandaag die slordigheid te herstellen en eigenlijk zo onjuridisch mogelijk te werk te gaan. Als wij vinden dat de Senaat democratisch moet zijn, volgens onze opvattingen, en niet elitair volgens een archaïsch begrip, moeten wij de bepalingen uit artikel 56bis wegwerken. In 1921 streefde men voor de Senaat helemaal geen democratische samenstelling na, wel een elite.

De opvolging van één van de overleden senatoren van de Ecolo-fractie vergt een pragmatische oplossing. Ik zal hier niet meer herhalen wat iedereen al weet. Het zou nogal erg zijn nieuwe verkiezingen te organiseren voor een zetel waarvan wij allen weten dat hij na de volgende verkiezingen niet meer zal bestaan omdat de provincie Henegouwen een zetel minder zal hebben. Wij zouden de Ecolo-fractie er ook niet mee redden aangezien wij weten dat bij verkiezingen die zetel waarschijnlijk toch niet voor één van hun kandidaten zou zijn. Bovendien dringt de eventueel begunstigde daarop helemaal niet aan.

Ik zou willen eindigen met een spreuk uit het recht: *Fiat justitia pereat mundus*. In dit geval hoeft dit voor mij niet want de wereld zal niet veranderen ook als wij dit artikel wel schrappen. (*Applaus op verschillende banken.*)

M. le Président. — La parole est à M. Lepaffe.

M. Lepaffe. — Monsieur le Président, la situation dans laquelle nous nous trouvons aujourd'hui, s'avère quelque peu paradoxale.

On a discuté pendant trente ans du problème de l'article 56bis. Une situation anormale et injuste a donné soudain une plus grande acuité à ce problème. Voilà pourquoi, aujourd'hui, nous allons sans doute décider l'abrogation de cet article.

Mon groupe, qui, depuis 1969, a défendu cette thèse, s'en réjouit. Il convient toutefois d'en tirer au moins une leçon en ce qui concerne la réforme fondamentale du Sénat, dont on nous parle depuis longtemps et à laquelle, apparemment, se consacrerait un groupe de travail de notre assemblée.

Il faut souhaiter que cette réforme soit étudiée rapidement, qu'elle permette de nous mettre en accord et en harmonie avec les importantes modifications de notre Constitution et, en même temps, qu'elle permette un travail plus efficace.

Cela étant, le rapport stipule, de manière très claire, que, dans tous les cas, le texte ne peut avoir d'effet rétroactif.

Cette thèse paraît normale à première vue. Cependant, j'aimerais demander au rapporteur si l'on a envisagé une distinction possible, fût-ce pour l'application de l'ancien article dans l'hypothèse où nous l'abrogerions aujourd'hui, qui permettrait de se placer non au moment de l'élection, mais au moment de la prestation de serment. Cette possibilité existe. En matière communale, par exemple.

Je pose incidemment cette question.

Pour le reste, nous soutenons l'abrogation de l'article et nous espérons que ne se présentera plus de cas comme celui qui s'est produit. Pour ce faire, nos réformes doivent aller vite, bien et en profondeur. (*Applaudissements sur de nombreux bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van In.

De heer Van In. — Mijnheer de Voorzitter, op 2 oktober jongstleden werd ons plots een tekst voorgelegd door de heren Gijs, Delmotte, mevrouw Herman, de heer Wyninckx, mevrouw Delruelle en de heer Califice die ertoe strekte artikel 56bis van de Grondwet te schrappen.

Volgens de verklaring door het uittreidend Parlement in de herfst van 1981 aangenomen, is artikel 56bis van de Grondwet inderdaad voor herziening vatbaar. Deze woorden zijn belangrijk: het is voor herziening vatbaar. Laten wij elkaar geen Lijzabet noemen. Dit initiatief van de heer Gijs en anderen is niet anders dan het gevolg van een spijtig voorval dat zich intussen had voorgedaan.

Iedereen weet waarop ik zinspeel: het verdwijnen van een collega uit ons midden en de moeilijkheden die de opvolging van deze collega hebben meegebracht.

Men wil door een en dezelfde tekst in wezen twee heren dienen. Men wil — dat is plausibel — voor de toekomst de samenstelling van de Senaat — het woord is gevallen — op een meer democratische manier tot stand brengen. En vanzelfsprekend wil men daarbij de euvels vermijden die nu bestaan.

Mijnheer de Voorzitter, wanneer het vorige Parlement de huidige Wetgevende Kamers tot een constituant heeft verklaard, dan was het natuurlijk niet alleen de bedoeling dit artikel 56bis van de Grondwet voor herziening vatbaar te maken. Het vorige Parlement heeft deze Wetgevende Kamers gevraagd zo spoedig mogelijk te voltooien wat jaren geleden werd aangevat en indien mogelijk tot een voltooiing te komen die harmonischer, evenwichtiger en billijker is dan de huidige.

De eerste vraag die ik vanavond zou willen stellen is: wat brengen wij bij ter inwilliging van de eis die door de ontbonden Wetgevende Kamers naar voren werd gebracht? Ik richt deze vraag tot de initiatiefnemers. Indien ze objectief zijn, zullen ze antwoorden dat wij daartoe niets bijbrengen. Wij brengen helemaal niets bij tot het harmonischer, billijker en rechtvaardiger maken van de staatsvorming. Wat wij vanavond bespreken heeft daarmee niets te maken. Wat blijft er dan in discussie? Ik vrees dat wij alleen bezig zijn de moeilijkheden te vergroten. Zoals onze fractievoorzitter ter gelegenheid van de discussie in de commissie terecht heeft opgemerkt, is door het opheffen van artikel 56bis, eigenlijk de opdracht die aan de constituant werd gegeven ten einde.

Het is vrijwel uitgesloten te veronderstellen dat er tijdens de huidige legislatuur nog «vulling» aan artikel 56bis zou worden gegeven. Ik maak mij daarover geen illusies dat er nog politieke wil en eensgezindheid zouden bestaan om deze vulling te vinden.

In het tweede deel van mijn uiteenzetting zal ik in dit verband enige gegevens verstrekken die, hoop ik, elk van u tot nadenken zal stemmen. Mag ik eerst erop wijzen — ik zal geen artikel citeren, u zal mij op mijn woord moeten geloven — dat de hele techniek van onze wetgevende verkiezingen en gemeenteraadsverkiezingen bestaat uit drie delen? De eerste stap is het voordragen van kandidaten. Degene die de voordracht ontvangt, oordeelt ook over de verkiesbaarheid van degene die wordt voorgedragen. Dat geldt ook voor de kandidaat-senatoren bij de rechtstreekse verkiezingen. Men oordeelt over de verkiesbaarheid van deze personen, en of zij al dan niet aan al de voorwaarden voldoen.

De tweede stap is het al dan niet uitroepen tot verkozene. Dat is natuurlijk het resultaat van een berekening en van het nagaan van de verkiezingsuitslagen.

De derde stap is wat wij hier noemen «het onderzoek van de geloofs-brieven». In verband met het onderzoek van de geloofs-brieven in de Senaat zegt de Grondwet alleen, over het onderzoek van de bijkomende voorwaarden om de eed als senator te mogen afleggen, dat de betrokken Kamer de regels vastlegt voor de manier waarop men tot het onderzoek van deze geloofs-brieven zal overgaan. Dit geldt niet alleen voor de effectieve kandidaten, maar ook voor de als plaatsvervanger reeds verkozen kandidaten.

Ik herhaal dat op het ogenblik dat men de verkiezingscijfers nagaat de plaatsvervanger zonder onderzoek, bijvoorbeeld naar de modaliteiten vervat in artikel 56bis van de Grondwet, verkozen verklaard is. Het enige wat door de samenstellende Kamer zelf moet gebeuren, is het nagaan

of, na verkozen te zijn, de kandidaat ook gerechtigd is de eed af te leggen.

Ik raad de collega's aan het reglement na te lezen. Dit blijft op de vlakte maar niemand belet ons dit aan te passen vermits wij voor de concrete moeilijkheid staan, veel belangrijker dan het wijzigen van artikel 56bis van de Grondwet, om na te gaan of deze Kamer nog regelmatig samengesteld is. Wij moeten ons bezinnen over de manier waarop het onderzoek van de geloofs-brieven moet gebeuren en wanneer het onderzoek van de bijkomende voorwaarden om verkozen te worden verklaard, meer bepaald de fameuze voorwaarde nopens de inkomsten, moet worden verricht.

Vanavond gaan wij hypocriet te werk. De heer Gijs en consoorten kunnen niet loochenen dat hun voorstel geïnspireerd is door de situatie ontstaan door het schielijk overlijden van een collega. Ze kunnen evenmin loochenen dat, zelfs als vanavond deze tekst wordt aanvaard en artikel 56bis uit de Grondwet wordt geschrapt, daarmee niets is opgelost en dat de Senaat in de huidige stand van zaken eigenlijk een onvoltooid lichaam blijft.

Aansluitend bij wat voorzitter Van der Elst heeft gezegd bij de bespreking in de commissie en wat rapporteur Weckx heeft geacteerd, waarvoor mijn dank, vragen wij de collega's over dit alles rustig en objectief te willen nadenken. De schrapping van artikel 56bis uit de Grondwet zal in de toekomst, in de veronderstelling dat dergelijke individuele moeilijkheid zich nog eens zou voordoen, misschien soelaas brengen maar voor de taak van de Senaat, voor grotere billijkheid, rechtvaardigheid en harmonie in de staatsvorming, is dit geen oplossing. Deze schrapping stelt zelfs geen oplossing in het vooruitzicht.

Laten wij ons op deze vooravond van Kerstmis bezinnen en redelijk blijven, als verstandige mensen. Vandaag moeten wij één zaak doen: wij dienen de moed te hebben te bekennen dat wij gemachtigd zijn door de Grondwet om ons reglement op elk ogenblik te veranderen en dat wij zelf kunnen besluiten dat degene die geroepen is om een overleden collega te vervangen even goed op het ogenblik kan worden beoordeeld, als in 1981. Dat heeft met deze discussie niets te maken. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

M. le Président. — La parole est à M. Van Roye.

M. Van Roye. — Monsieur le Président, mes chers collègues, dans le système bicaméral qui est le nôtre, il est légitime que les deux assemblées soient différemment composées sinon on ne verrait pas très bien où réside l'intérêt de ce système.

D'après la Constitution, pour être éligible un candidat sénateur doit, outre les conditions reprises à l'article 56, appartenir à l'une des catégories énumérées à l'article 56bis. C'est donc sa personnalité qui est prise en compte et pas ce qu'il représente.

Peut-être est-ce là que réside l'erreur et faudra-t-il, dans la réforme en cours du Sénat, choisir un autre mode de différenciation d'avec la Chambre.

De toute façon, l'élitisme n'existe plus vraiment dans l'actuelle Constitution, puisque le 13e de l'article 56bis fait preuve de laxisme en permettant à ceux qui paient 3 000 francs d'impôts directs — somme qui, à l'époque, avait peut-être une certaine valeur, mais n'en a plus aucune actuellement — de prétendre à un siège de sénateur. Il en résulte qu'aucune différenciation n'existe plus au niveau des candidats. Cette disposition conserve néanmoins, dans certains cas limites, un caractère quasi vexatoire.

Qui est touché par cette disposition?

Dans le cas évoqué, à plusieurs reprises, du remplacement de notre collègue Mme Jortay, il s'agit d'un commerçant qui, pour des raisons de santé, fut contraint de prendre un congé prolongé et n'a, dès lors, pas eu de revenus suffisants durant l'année qui a servi de référence.

Savez-vous que, pour des raisons analogues, un père de famille très nombreuse n'est pas éligible au Sénat? Cela me paraît tout aussi vexatoire.

Annuler cet article 56bis, qui n'a plus de sens en soi puisqu'il n'a plus d'application, ne changera finalement rien à la modification de la Constitution où sont inscrits tous les articles relatifs au Sénat.

On peut, à mon sens, le supprimer en toute sérénité car il est inutile et cela n'aura aucune incidence sur l'avenir. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo-Agalev et sur certains autres bancs.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, na de uiteenzetting van collega Van In kan ik kort zijn. Ik stel er prijs op hier uitdrukkelijk te verklaren dat, wanneer we nu tegen de afschaffing zijn van artikel 56bis, het niet is omdat wij de inhoud van dit artikel zouden verdedigen of willen behouden. Wij ook zijn ervan overtuigd dat dit artikel moet worden herzien.

Ik stel evenwel vast dat vorige sprekers, onder meer de heer Goossens, ook rekening houden met de eventualiteit dat, om te komen tot een differentiatie tussen de beide Kamers, er in zekere voorwaarden en in zekere modaliteiten zou dienen te worden voorzien.

Wanneer we nu hals over kop dit artikel 56bis van de Grondwet schrappen, plaatsen wij onszelf in de onmogelijkheid om het later nog te wijzigen, vermits het niet meer zou bestaan.

Dat lijkt mij toch een zeer groot en ernstig bezwaar.

Ik ben de mening toegedaan dat de artikelen die betrekking hebben op de Senaat en aan herziening zijn onderworpen gezamenlijk, in hun totaliteit, moeten worden onderzocht en besproken en dat het gevaarlijk is daar één artikel uit te lichten en dat artikel nu plots af te schaffen.

Dat is de fundamentele reden waarom wij denken dat het fout is, met het oog op een concreet geval dat wellicht op een andere wijze zou kunnen worden opgelost, artikel 56bis nu *rebus sic stantibus* plots af te schaffen, in plaats van daarmee te wachten tot wanneer wij de hervorming van de Senaat bespreken en wellicht dan tot de vaststelling zullen komen dat we het artikel nog kunnen gebruiken, maar dan in een gewijzigde vorm.

Dat is de reden waarom wij op het ogenblik niet kunnen instemmen met het schrappen van dit artikel. (*Applaus op de banken van de Volksunie.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer Wyninckx.

De heer Wyninckx. — Mijnheer de Voorzitter, aan het einde van deze zware week wil ik zeer kort toelichten waarom mijn fractie dit voorstel wil goedkeuren. Bij een lange reeks van grondwetsherzieningen werd dit artikel telkens voor herziening vatbaar verklaard. De voorwaarden van verkiesbaarheid van de rechtstreeks verkozen senatoren hebben door de jaren heen steeds aanleiding gegeven tot bezwaren en ook tot moeilijkheden. Er werden zelfs reeds in het verleden pragmatische oplossingen gevonden voor individuele situaties. Na de eerste wereldoorlog is dat onder meer het geval geweest. Toen was dat natuurlijk een zeer dwingende omstandigheid. Maar in elk geval heeft de wetgever, gedurende lange jaren, steeds gedacht dat het nuttig was dit artikel te herzien.

Bijgevolg is dat ook in de huidige constituanten het geval. Deze heeft een artikel voor herziening vatbaar verklaard samen, zoals voorgaande sprekers zeer terecht hebben onderstreept, met andere artikelen die te maken hebben met de hervorming van de Senaat maar misschien niet altijd met behoud van bepaalde voorwaarden die doorheen de jaren gekoppeld werden aan de hoedanigheid van senator.

De Senaatscommissie heeft inderdaad een tekst aangenomen die de opheffing voorstelt van artikel 56bis. Ik neem aan dat in normale omstandigheden dit debat geen enkele moeilijkheid zou hebben meegebracht. De reeks van bijzondere voorwaarden die voor de verkiezing tot senator door de grondwetgever van 1830 werden gesteld, samen met de evolutie van heel ons parlementair bestel, hebben hun betekenis en hun inhoud grotendeels verloren. Deze visie moet alleszins reeds voorgelegd hebben bij de beslissing van de Kamercommissie voor de grondwetsherziening wanneer zij in 1968 met eenparigheid besliste artikel 56bis uit de Grondwet te schrappen. Die beslissing werd op 28 mei 1970 eveneens met eenparigheid van stemmen door de hele Kamer aangenomen ingevolge de verklaring tot grondwetsherziening verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 6 oktober 1981.

De heer De Bondt. — Dat gebeurde samen met nog andere artikelen.

De heer Wyninckx. — Inderdaad. Het ene sluit vanzelfsprekend het andere niet uit, collega De Bondt. Ik zal op het einde van mijn uiteenzetting trachten te rechtvaardigen waarom wij vinden dat zelfs door deze stemming het «samen met ...» niet wordt vermeden. Wij kunnen bepaalde argumenten op dat stuk onderschrijven.

In elk geval, de tijdsspanne van tien jaar tussen de Kamerbeslissing, waarvan wij mogen aannemen dat zij ook door de Kamer van volksvertegenwoordigers opnieuw zoals het in 1968 en 1969 het geval was — eerst in commissie en dan in openbare vergadering —, zal worden genomen, en de thans voorliggende behandeling in de Senaat, komt niet ongelegen.

Wij achten het goed dat de Senaat nu het initiatief nam om hetgeen, als ik het goed heb begrepen, door alle fractievoorzitters op een na wordt onderschreven.

Zij hebben het voorstel allemaal ondertekend behalve de heer Van der Elst. Het strekt hem tot eer dat hij consequent zijn standpunt blijft verdedigen. Alle andere ondertekenaars hebben te goeder trouw ondertekend. De bijzondere bepalingen waren destijds bedoeld als een factor van differentiatie tussen de twee Kamers. Men moet nu echter vaststellen dat artikel 56bis het verhoopte resultaat niet heeft opgeleverd. Overigens, zo wordt gezegd, zijn sommige bepalingen van dit artikel helemaal verouderd en achterhaald.

Wat was het standpunt van de ondertekenaars? Zowel de fractieleiders van de meerderheid als van de oppositie zegden verder, en dat is op het ogenblik niet onbelangrijk om te onderstrepen want voor sommigen was dat toentertijd nog *in tempore non suspecto*: «Bij het naderen van nieuwe parlementsverkiezingen is het geboden onze kieswetten te ontbinden van een bepaling waarvan het anachronistische karakter wordt erkend.»

Dat is de tekst die door alle fractievoorzitters werd ondertekend, met uitzondering van de heer Van der Elst. Bovendien hebben sommigen zich toen kennelijk onderschat of overschat. Ik kan niets anders dan verwijzen naar de redenen die hen er kennelijk toe hebben aangespoord dit document te ondertekenen.

De evidentie van deze stelling — en dat is belangrijk — heeft de commissie er uiteindelijk toe gebracht het voorstel met quasi-eenparigheid — 14 voor en 3 tegen — te aanvaarden. Wel werd hierbij uitdrukkelijk gesteld — wij onderschrijven dit in openbare vergadering, zoals wij dat tijdens de gesprekken tussen de fractievoorzitters hebben gedaan — dat bij een eventuele herziening van het tweekamerstelsel de mogelijkheid moet blijven bestaan om nieuwe vereisten van verkiesbaarheid voor de senatoren in de Grondwet in te schrijven.

Door eminente leden van die vergadering — weliswaar een in aantal beperkte vergadering — werd gezegd dat er geen enkel beletsel was. Ook na het verwijderen van artikel 56bis zou men bepaalde verkiesbaarheidsvoorwaarden kunnen wijzigen.

Ik meen dat het voor de Senaat zou pleiten, en getuigen van wijsheid, wanneer ernstig werk zou worden gemaakt van de globale hervorming van de Senaat. Wij werken daaraan mee. Onder de zeer kundige leiding van de heer Van der Elst zetten de fractievoorzitters van de meerderheid en van de oppositie van de Senaat zich in voor het zoeken naar alternatieven voor vele zaken die dikwijls ten onrechte over de Senaat worden beweerd.

Wij zouden er goed aan doen artikel 56bis nu te schrappen maar meteen ook de afspraak van de fractievoorzitters te bevestigen. Wij moeten werk blijven maken van de hervorming van de Senaat in het kader van de nieuwe staatsstructuur.

Mijnheer de Voorzitter, ik veronderstel dat ik een van de laatsten zal zijn die in deze vergadering vóór het jaareinde het woord voert. Ik maak van mijn aanwezigheid op de tribune gebruik om alle collega's het beste te wensen voor het jaareinde en voor het nieuwe jaar. Ik wil ook het personeel danken voor de inspanningen van de voorbije dagen die zwaar zijn geweest. Dat is eigen aan een periode die een vakantie voorafgaat. Dat is een parlementaire traditie, overigens niet alleen in België.

Ik wil ook u danken, mijnheer de Voorzitter, en ik maak u tevens mijn beste wensen over. Ik dank u vooral voor de wijze waarop u de werkzaamheden van onze vergadering in soms moeilijke omstandigheden, steeds met objectiviteit en veel zin voor collegialiteit weet te leiden. (*Applaus op talrijke banken.*)

De Voorzitter. — Het woord is aan de rapporteur.

De heer Weckx, rapporteur. — Mijnheer de Voorzitter, de heer Lepaffe heeft mij daarstraks een vraag gesteld.

In de commissie voor de herziening van de Grondwet is eigenlijk geen debat gevoerd over het tijdstip waarop de geloofsbrieven van kandidaat-senatoren zouden worden onderzocht. Het debat gaat vandaag gedeeltelijk een andere richting uit. Dat is uiteraard het recht van de leden van de Senaat. De objectiviteit gebiedt mij evenwel te zeggen dat daarover in commissie quasi geen debat is gevoerd; slechts één lid heeft even gezinspeeld op het probleem van het tijdstip van onderzoek van geloofsbrieven van kandidaat-senatoren.

De Voorzitter. — Dames en heren, ik stel voor deze bespreking hier te onderbreken om over te gaan tot de stemming over de afgehandelde

ontwerpen van wet en over de moties die werden ingediend tot besluit van de interpellaties.

Je vous propose d'interrompre ici cette discussion pour procéder au vote sur l'ensemble des projets de loi dont la discussion est terminée, ainsi que sur les motions déposées en conclusion des interpellations. (*Assentiment.*)

PROJETS DE LOI ACCORDANT LA NATURALISATION

Vote

ONTWERPEN VAN WET TOT VERLENING VAN DE NATURALISATIE

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble des projets de loi accordant la naturalisation.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van de ontwerpen van wet tot verlening van de naturalisatie.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

146 membres sont présents.

146 leden zijn aanwezig.

Tous votent oui.

Allen stemmen ja.

En conséquence, les projets de loi sont adoptés.

Derhalve zijn de ontwerpen van wet aangenomen.

Il seront soumis à la sanction royale.

Ze zullen aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont pris part au vote:

Hebben aan de stemming deelgenomen:

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Basecq, Bens, Bock, Bonmarriage, Bosmans, Bossicart, Califice, Capoen, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, Cuvelier, Dalem, De Baere, De Bondt, De Bremaeker, de Bruyne, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroeve, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Deleek, Delmotte, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Désir, De Smeyter, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, Draulans, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. R. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Kevers, Knuts, Lagae, Lagneau, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Lutgen, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Mainil, Marmenout, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Mouton, Nicolas, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Pede, Edg. Peetermans, Poulain, Poulet, Reynders, Rutten, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenheve, Vanderborcht, Van der Elst, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vandezande, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van In, Van Nevel, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

PROJET DE LOI AJUSTANT LE BUDGET DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES, DU COMMERCE EXTERIEUR ET DE LA COOPERATION AU DEVELOPPEMENT DE L'ANNEE BUD- GETAIRE 1983

Vote

ONTWERP VAN WET HOUDENDE AANPASSING VAN DE BEGROTING VAN HET MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN, BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSA- MENWERKING VOOR HET BEGROTINGSJAAR 1983

Stemming

M. le Président. — Nous passons au vote de l'ensemble du projet de loi ajustant le budget du ministère des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et de la Coopération au Développement de l'année budgétaire 1983.

Wij gaan over tot de stemming over het geheel van het ontwerp van wet houdende aanpassing van de begroting van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking voor het begrotingsjaar 1983.

Le vote commence.

De stemming begint.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

147 membres sont présents.

147 leden zijn aanwezig.

92 votent oui.

92 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, le projet de loi est adopté.

Derhalve is het ontwerp van wet aangenomen.

Il sera soumis à la sanction royale.

Het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden voorgelegd.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bonmarriage, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Deleek, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kenens, Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Degroeve, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme

N. Maes, MM. R. Maes, Marmenout, Minet, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Poulain, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Toussaint, Trussart, Vandenhove, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. de Wasseige et Knuts.

M. le Président. — M. de Wasseige est prié de faire connaître les motifs de son abstention.

M. de Wasseige. — Monsieur le Président, j'ai pairé avec M. François.

INTERPELLATIE VAN DE HEER DE BAERE TOT DE VICE-EERSTE MINISTER EN MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN OPENBAAR AMBT OVER «DE JUISTE DRAAGWIJDTE VAN DE GEWIJZIGDE REGERINGSBESLISSING INZAKE DE NIEUWE IDENTITEITSKAART»

Stemming over de eenvoudige motie

INTERPELLATION DE M. DE BAERE AU VICE-PREMIER MINISTRE ET MINISTRE DE L'INTERIEUR ET DE LA FONCTION PUBLIQUE SUR «LA PORTEE EXACTE DU CHANGEMENT DE LA DECISION GOUVERNEMENTALE A PROPOS DE LA NOUVELLE CARTE D'IDENTITE»

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

De Voorzitter. — Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer De Baere tot de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt over «de juiste draagwijdte van de gewijzigde regeringsbeslissing inzake de nieuwe identiteitskaart» werden twee moties ingediend.

Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. De Baere au Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique sur «la portée exacte du changement de la décision gouvernementale à propos de la nouvelle carte d'identité».

De ene, de eenvoudige motie, door mevrouw Delruelle, de heren Van Herreweghe en Sondag, luidt :

«De Senaat,

Na de interpellatie van de heer De Baere en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt te hebben gehoord,

Gaat over tot de orde van de dag.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. De Baere et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

Passe à l'ordre du jour.»

De andere, door de heren Wyninckx, Geldolf en Seeuws, luidt :

«De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer De Baere en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt,

Stelt vast dat na een reeks onduidelijkheden die reeds twee en een half jaar aanslepen en waarbij bepaalde belangengroepen blijkbaar beter werden voorgelicht dan de parlementsleden, de juiste draagwijdte van de gewijzigde regeringsbeslissing inzake de nieuwe identiteitskaart ook nu nog steeds onduidelijk blijkt voor de administratie en de bevolking in het algemeen en meer in het bijzonder wat betreft de geldelijke repercussies,

Verzoekt de regering onverwijld de nodige maatregelen te treffen om die toestand te verhelpen.»

«Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. De Baere et la réponse du Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

Constate qu'après une série d'imprécisions qui s'éternisent depuis plus de deux ans et demi et étant donné le fait que certains groupes d'intérêt ont été manifestement mieux informés que les parlementaires, la portée exacte de la décision gouvernementale modifiée concernant la nouvelle carte d'identité s'avère encore peu précise pour l'administration et pour la population en général, et plus particulièrement en ce qui concerne les répercussions financières,

Invite le gouvernement à prendre sans retard les mesures nécessaires pour remédier à cette situation.»

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

— Il est procédé au vote nominatif sur la motion pure et simple.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de eenvoudige motie.

146 membres sont présents.

146 leden zijn aanwezig.

91 votent oui.

91 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, la motion est adoptée.

Derhalve is de motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bonmariage, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Clacys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléry, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, De Kerpel, Deleecq, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kenens, Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborgh, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Weckx, Windels et Lee-mans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremaeker, de Bruyne, Degroove, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveen, MM. Désir, De Smeyter, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Marmenout, Minet, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Poulain, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Toussaint, Trussart, Vandenhove, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. de Wasseige et Knuts.

INTERPELLATION DE M. PAQUE AU PREMIER MINISTRE « SUR LA POLITIQUE EN MATIÈRE DE PERSONNEL PARTISANE ET LAXISTE, QUI EST MENÉE DANS SES SERVICES DU SECTEUR FONCTION PUBLIQUE DEPUIS SON ENTREE EN FONCTION, TANT EN CE QUI REGARDE LES IRREGULARITES STATUTAIRES QUE LES DESEQUILIBRES LINGUISTIQUES QUI SE SONT ENCORE AGGRAVES DEPUIS LA FUSION DE CERTAINS SERVICES DE LA FONCTION PUBLIQUE AVEC LE DEPARTEMENT DE L'INTERIEUR »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER PAQUE TOT DE EERSTE MINISTER OVER « HET PARTIJDIG EN LAKS PERSONEELBELEID DAT SINDS ZIJN AMBTSAAANVAARDING GEVOERD IS IN ZIJN DIENSTEN VAN HET OPENBAAR AMBT, ZOWEL WAT DE STATUTAIRE ONREGELMATIGHEDEN ALS HET GEMIS AAN EVENWICHT OP TAALGEBIED BETREFT, WELKE TOESTAND NOG VERERGERD IS SEDERT DE OVERHEVELING VAN SOMMIGE DIENSTEN VAN HET OPENBAAR AMBT NAAR HET DEPARTEMENT VAN BINNENLANDSE ZAKEN »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Paque au Premier ministre sur « la politique en matière de personnel partisane et laxiste, qui est menée dans ses services du secteur Fonction publique depuis son entrée en fonction ».

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Paque tot de Eerste minister over « het partijdig en laks personeelsbeleid dat sinds zijn ambtsaanvaarding gevoerd is in zijn diensten van het Openbaar Ambt », werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par MM. Van Herreweghe, Sondag, Vandermeulen et Mme Delruelle, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Paque et la réponse de M. le Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique, Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Na de interpellatie van de heer Paque en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt hebben gehoord,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Péciaux, Mouton et Deworme, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Paque et la réponse de M. le Vice-Premier ministre et ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique,

Constate qu'il existe dans les services du secteur Fonction publique des irrégularités statutaires et un important déséquilibre linguistique au détriment des agents francophones,

Invite le gouvernement à prendre sans délai les mesures nécessaires pour remédier à cette situation. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Paque en het antwoord van de Vice-Eerste minister en minister van Binnenlandse Zaken en Openbaar Ambt,

Stelt vast dat er in de diensten van Openbaar Ambt statutaire onregelmatigheden bestaan, alsmede een belangrijke wanverhouding ten nadele van de Franstalige personeelsleden,

Verzoekt de regering onverwijld de nodige maatregelen te nemen om deze toestand te verhelpen. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif sur la motion pure et simple.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de eenvoudige motie.

147 membres sont présents.

147 leden zijn aanwezig.

92 votent oui.

92 stemmen ja.

53 votent non.

53 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, la motion est adoptée.

Derhalve is de motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bonmariage, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claey, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléty, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Dehaene, De Kerpel, Delecek, Mme Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M. Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kenens, Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Poulet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltniel, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremacker, de Bruyne, Degroove, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveene, MM. Désir, De Smeyt, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Marmenout, Minet, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Poulain, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Toussaint, Trussart, Vandenhove, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye, Vercaigne et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. de Wasseige et Knuts.

INTERPELLATION DE M. PECRIAUX AU MINISTRE DES AFFAIRES ECONOMIQUES SUR « L'INDUSTRIE DU VERRE ET, NOTAMMENT, L'ENTREPRISE VERLIPACK »

Vote sur l'ordre du jour pur et simple

INTERPELLATIE VAN DE HEER PECRIAUX TOT DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN OVER « DE GLASINDUSTRIE EN MET NAME HET BEDRIJF VERLIPACK »

Stemming over de eenvoudige motie

M. le Président. — Mesdames, messieurs, deux ordres du jour ont été déposés en conclusion de l'interpellation de M. Péciaux au ministre des Affaires économiques.

Dames en heren, tot besluit van de interpellatie van de heer Péciaux tot de minister van Economische Zaken werden twee moties ingediend.

L'un, pur et simple, par MM. Van Herreweghe, Sondag, Bascour et Mme Delruelle, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Péciaux et la réponse du ministre des Affaires économiques

Passe à l'ordre du jour. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Péciaux en het antwoord van de minister van Economische Zaken,

Gaat over tot de orde van de dag. »

L'autre, par MM. Paque et Mouton, est ainsi rédigé :

« Le Sénat,

Ayant entendu l'interpellation de M. Péciaux et la réponse du ministre des Affaires économiques,

Constate que le secteur du verre creux d'emballage, constitué d'une seule entreprise, la SA Verlipack, laquelle regroupe cinq sièges de fabrication, trois en Wallonie, Ghlin, Jumet et Momignies, et deux en Flandre, Merksem et Mol, a connu malgré les accords de 1979 une politique d'investissement insuffisante pour la Wallonie et d'autre part, la volonté du gouvernement de démembrer l'entreprise Verlipack sans justification pertinente,

Invite dès lors le gouvernement à mettre tout en œuvre pour qu'une solution préservant la viabilité de l'entreprise Verlipack, soit trouvée dans le cadre national. »

« De Senaat,

Gehoord de interpellatie van de heer Péciaux en het antwoord van de minister van Economische Zaken,

Stelt vast dat in de sector van de glasverpakking die bestaat uit één enkel bedrijf, de NV Verlipack, die vijf produktiezetels groepeert, drie in Wallonië, te Ghlin, Jumet en Momignies, en twee in Vlaanderen, te Merksem en Mol, ondanks de akkoorden van 1979 een voor Wallonië ontoereikend investeringsbeleid is gevoerd en dat de regering het bedrijf Verlipack zonder ernstige verantwoording wil ontmantelen,

Verzoekt derhalve de regering alles in het werk te stellen om in nationaal verband een oplossing te vinden die de levensvatbaarheid van het bedrijf Verlipack waarborgt. »

Conformément à notre règlement, nous votons sur l'ordre du jour pur et simple qui bénéficie de la priorité.

Overeenkomstig ons reglement stemmen wij over de eenvoudige motie die de voorrang heeft.

— Il est procédé au vote nominatif sur l'ordre du jour pur et simple.

Er wordt tot naamstemming overgegaan over de eenvoudige motie.

146 membres sont présents.

146 leden zijn aanwezig.

92 votent oui.

92 stemmen ja.

52 votent non.

52 stemmen neen.

2 s'abstiennent.

2 onthouden zich.

En conséquence, l'ordre du jour pur et simple est adopté.

Derhalve is de eenvoudige motie aangenomen.

Ont voté oui :

Hebben ja gestemd :

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Bens, Bock, Bonmariage, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Claeys, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Cuvelier, Dalem, De Bondt, C. De Clercq, T. Declercq, Decléry, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnéa, Dehaene, De Kerpel, Deleecq, Mme-Delruelle-Ghobert, MM. Deprez, Descamps, De Seranno, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gijs, J. Gillet, Mmes L. Gillet, Godinache-Lambert, Goor-Eyben, M.

Gramme, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Kenens, Kevers, Lagae, Lagneau, Lutgen, Mainil, Mme Mayence-Goossens, MM. Nicolas, Noerens, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Pede, Edg. Peetermans, Pouillet, Reynders, Rutten, Smeers, Sondag, Mme Staels-Dompas, M. Tilquin, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Vandenabeele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vanderborcht, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van Herreweghe, Van houtte, Van Nevel, Van Rompaey, Verbist, Vermeiren, Waltiel, Weckx, Windels et Leemans.

Ont voté non :

Hebben neen gestemd :

MM. Basecq, Capoen, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, De Baere, De Bremacker, de Bruyne, Degroove, Delcroix, Delmotte, Mme De Pauw-Deveven, MM. Désir, De Smeyter, Donnay, Draulans, Egelmeers, Eicher, Gevenois, R. Gillet, Goossens, Grosjean, Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Marmenout, Minet, Mouton, Op 't Eynde, Paque, Poulain, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Spitaels, Toussaint, Trussart, Vandenhove, Van der Elst, Vandezande, Van In, Van Ooteghem, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Roye et Wyninckx.

Se sont abstenus :

Hebben zich onthouden :

MM. de Wasseige et Knuts.

WENSEN — VŒUX

De Voorzitter. — Dames en heren, ofschoon de heer Wyninckx mij gedeeltelijk de woorden uit de mond heeft genomen — ik apprecieer de vriendelijke wijze waarop hij het deed —, dank ik oprecht allereerst de fractievoorzitters, maar ook u allemaal voor het werk dat u de voorbije weken en vooral de jongste dagen hebt gepresteerd.

C'est important pour le travail parlementaire.

Je ne ferai pas d'autre commentaire, puisque, aussi bien, vous me connaissez suffisamment.

Je me réjouis de la collaboration tant des membres de l'opposition que de ceux de la majorité. Nous avons servi tous ensemble la démocratie parlementaire et je vous en remercie. (*Applaudissements sur tous les bancs.*)

Je tiens aussi, comme M. Wyninckx, à remercier le personnel du Sénat. (*Applaudissements.*)

Enfin, il me reste à vous souhaiter de bonnes fêtes de Noël et surtout un bon début d'année 1985. (*Nouveaux applaudissements.*)

Het woord is aan de heer Van der Elst.

De heer Van der Elst. — Mijnheer de Voorzitter, het zij mij toegestaan mij in de eerste plaats aan te sluiten bij de vriendelijke wensen die u tot ons allen en tot het personeel hebt gericht. Het zou onvergeeflijk zijn indien wij daar niet zouden op antwoorden om op onze beurt u, mijnheer de Voorzitter, onze wensen aan te bieden voor een zalig kerstfeest en een gelukkig nieuwjaar. Wij bieden u deze wensen aan, samen met onze erkentelijkheid voor de wijze waarop u onze vergadering hebt geleid. Ik zeg dit ook namens de oppositie die uw objectiviteit zeer op prijs stelt. Onze beste wensen zijn ook gericht tot alle collega's en tot alle personeelsleden van de Senaat (*Applaus op alle banken.*)

REVISION DE L'ARTICLE 56bis DE LA CONSTITUTION

Vote

HERZIENING VAN ARTIKEL 56bis VAN DE GRONDWET

Stemming

M. le Président. — Nous allons procéder maintenant, conformément à l'article 131 de la Constitution, au vote nominatif à majorité spéciale sur la disposition relative à l'article 56bis de la Constitution.

Wij gaan nu over, zoals bepaald in artikel 131 van de Grondwet, tot de stemming over de bepaling met betrekking tot artikel 56bis van de Grondwet.

La parole est à M. Trussart.

M. Trussart. — Monsieur le Président, avant le vote, et quel qu'en soit le résultat, je tiens à faire une très brève déclaration.

Ainsi que l'a rappelé M. Weckx lors de la présentation de son rapport, la Chambre a déjà voté, il y a quelques années l'abrogation de l'article 56bis de la Constitution.

Cependant, rien ne permet de croire, bien au contraire semble-t-il, qu'elle adoptera la même attitude aujourd'hui, en tout cas à une date rapprochée.

M. Delmotte. — Pourquoi?

M. Trussart. — En conséquence, je me permets de suggérer à notre honorable assemblée qu'elle statue immédiatement sur la succession de Mme Jortay sans attendre la décision de la Chambre.

En effet, ...

M. Wyninckx. — Vous êtes en train de torpiller la proposition, monsieur Trussart!

M. Trussart. — ... il n'est pas évident que la suppression de l'article 56bis règle le problème du siège vacant.

En outre, cette décision reviendrait en fait à accorder à la Chambre un droit de blocage sur la composition du Sénat.

Je prie donc instamment M. le Président, de prendre les contacts qui conviennent afin que la commission de la vérification des pouvoirs puisse se réunir dans les plus brefs délais et fournir, dès la rentrée de janvier, une proposition définitive en ce qui concerne le remplacement de Mme Jortay. Il appartiendra alors à l'assemblée de décider soit d'entendre la prestation de serment du suppléant présenté, soit de demander au ministre de l'Intérieur d'organiser des élections dans l'arrondissement dans les délais prescrits.

C'est sans nul doute, chers collègues, la seule alternative possible pour sortir le Sénat de la situation inconstitutionnelle dans laquelle il se trouve. (*Applaudissements sur les bancs Ecolo-Agalev.*)

M. le Président. — Il n'y a pas lieu d'ouvrir un débat à ce sujet. M. Trussart a demandé au Président de prendre les contacts nécessaires, ce que le Président fera de son mieux.

M. Lallemand. — C'est alors un débat qui commence!

De Voorzitter. — Het woord is aan de heer De Bondt.

De heer De Bondt. — Mijnheer de Voorzitter, zoals u weet heb ik ervan afgezien het woord te nemen tijdens het debat, omdat ik van mening was dat het nu niet het moment is om een indringende bespreking te wijden aan de hervorming van de Senaat. Deze aangelegenheid is eigenlijk wel van eerste urgentie in het geheel van de structuur van onze Staat zoals die tot stand is gekomen bij de wetten van 8 en 9 augustus 1980.

Ik wil over mijn houding geen enkele dubbelzinnigheid laten bestaan.

Voor zover het mij toegestaan is mijn verklaring van stemming te laten beïnvloeden door de verklaring van stemming van mijn geachte voorganger op deze tribune, dan meen ik dat er geen aanleiding bestaat om op dit ogenblik dit artikel te schrappen.

Daarom zal ik tegen het voorstel dat voorgedragen werd door de commissie stemmen. (*Applaus op de banken van de CVP.*)

De Voorzitter. — Wij gaan over tot de stemming.

Nous passons au vote.

— Il est procédé au vote nominatif.

Er wordt tot naamstemming overgegaan.

148 membres sont présents.

148 leden zijn aanwezig.

130 votent oui.

130 stemmen ja.

17 votent non.

17 stemmen neen.

1 s'abstient.

1 onthoudt zich.

Ont voté oui:

Hebben ja gestemd:

MM. Aerts, Akkermans, Aubecq, Bascour, Basecq, Bens, Bock, Bonmariage, Bosmans, Bossicart, Califice, Chabert, Clerdent, Close, Coen, Cooreman, Mme Coorens, MM. Coppens, Cudell, Cuvelier, Dalem, De Baere, De Bremaeker, C. De Clercq, T. Declercq, Decléry, De Cooman, Decoster, le chevalier de Donnée, Degroove, Dehaene, De Kerpel, Delcroix, Deleek, Delmotte, Mmes Delruelle-Ghobert, De Pauw-Deveen, MM. Deprez, Descamps, Désir, De Smeyter, de Wasseige, Mme D'Hondt-Van Opdenbosch, MM. Donnay, Doumont, le comte du Monceau de Bergendal, Egelmeers, Eicher, Février, Flagothier, Friederichs, Geens, Gerits, Gevenois, Gijs, J. Gillet, Mme L. Gillet, M. R. Gillet, Mmes Godinache-Lambert, Goor-Eyben, MM. Goossens, Gramme, Grosjean, Mme Hanquet, M. Hatry, Mme Herman-Michielsens, MM. Hiernaux, Hismans, Hoyaux, Hubin, Jandrain, Kenens, Kevers, Knuts, Lagneau, Lallemand, Leclercq, Lepaffe, Lutgen, Mainil, Marmenout, Mme Mayence-Goossens, MM. Minet, Mouton, Nicolas, Noerens, Op 't Eynde, Mme Panneels-Van Baelen, MM. Paque, Péciaux, Pede, Edg. Peetermans, Poulain, Poulet, Reynders, Rutten, Mme Saive-Boniver, MM. Seeuws, Smeers, Sondag, Spitaels, Mme Staels-Dompas, MM. Tilquin, Toussaint, Trussart, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM. Uyttendaele, Van Daele, Van den Broeck, Vandenhaute, Vandenhove, Vandermarliere, Vandermeulen, Vandersmissen, Vangeel, Vangronsveld, Vanhaverbeke, Van Herck, Van houtte, Mme Van Puymbroeck, MM. Van Rompaey, Van Roye, Verbist, Vercaigne, Vermeiren, Waltniel, Weckx, Windels, Wyninckx et Leemans.

Ont voté non:

Hebben neen gestemd:

MM. Capoen, Claeys, De Bondt, de Bruyne, De Seranno, Draulans, Lowis, Mme N. Maes, MM. R. Maes, Vandenabeele, Vanderborgh, Van der Elst, Vandezande, Van Herreweghe, Van In, Van Nevel et Van Ooteghem.

S'est abstenu:

Heeft zich onthouden:

M. Lagae.

M. le Président. — Je constate que le quorum et la majorité requis par l'article 131 de la Constitution sont atteints.

Ik stel vast dat het quorum en de meerderheid, zoals artikel 131 van de Grondwet vereist, bereikt zijn.

De bepaling is dus aangenomen. Ze zal aan de Kamer worden overgezonden.

La disposition est donc adoptée. Elle sera transmise à la Chambre.

Ik verzoek de heer Lagae de reden van zijn onthouding mede te delen.

De heer Lagae. — Mijnheer de Voorzitter, ik heb niet tegengestemd, omdat ik ervan overtuigd ben dat artikel 56bis van de Grondwet aan herziening toe is. Ik wens niet dat daarover een misverstand zou bestaan.

Ik heb niet vóór gestemd om twee redenen.

Ten eerste, omdat ik niet wens vooruit te lopen op een herziening van de rol en de samenstelling van de Senaat zoals deze gewenst is in het kader van de hervorming van onze instellingen.

Ten tweede, ik wens ook niet dat de herziening van artikel 56bis zou gebonden worden aan de oplossing van een bepaald geval dat zich de laatste weken heeft voorgedaan. (*Applaus op de banken van de CVP.*)

M. le Président. — Le Sénat s'ajourne jusqu'à convocation ultérieure.

De Senaat gaat tot nadere bijeenroeping uiteen.

La séance est levée.

De vergadering is gesloten.

(*La séance est levée à 20 h 45 m.*)

(*De vergadering wordt gesloten te 20 u. 45 m.*)

1136